

Tillaga til þingsályktunar

um staðfestingu ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 171/2002, um breytingu á XVII. viðauka (Hugverkaréttindi) við EES-samninginn.

(Lögð fyrir Alþingi á 128. löggjafarþingi 2002–2003.)

Alþingi ályktar að heimila ríkisstjórninni að staðfesta fyrir Íslands hönd ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 171/2002 frá 6. desember 2002, um breytingu á XVII. viðauka (Hugverkaréttindi) við EES-samninginn frá 2. maí 1992, og fella inn í samninginn tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/84/EB frá 27. september 2001, um rétt höfundar til þóknunar við endursölu frumgerðar listaverks (fylgirétt).

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

1. Inngangur.

Með þingsályktunartillögu þessari er leitað heimildar Alþingis til staðfestingar á ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 171/2002 frá 6. desember 2002, um breytingu á XVII. viðauka (Hugverkaréttindi) við EES-samninginn frá 2. maí 1992, og til að fella inn í samninginn tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/84/EB frá 27. september 2001, um rétt höfundar til þóknunar við endursölu frumgerðar listaverks (fylgirétt).

Ákvörðun þessi kallar á lagabreytingar hér á landi og var tekin af sameiginlegu EES-nefndinni með stjórnskipulegum fyrirvara af Íslands hálfu. Í tillögu þessari er gerð nánari grein fyrir því hvað felst í slíkum fyrirvara, sbr. 103. gr. EES-samningsins. Jafnframt er gerð grein fyrir efni þeirrar tilskipunar sem hér um ræðir. Gerð þessi felur ekki í sér breytingar á þeim meginreglum sem í EES-samningnum felast.

Ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar sem hér um ræðir er prentuð sem fylgiskjal með tillögu þessari ásamt gerðinni sjálfri.

2. Um stjórnskipulegan fyrirvara.

Ákvarðanir sameiginlegu EES-nefndarinnar um breytingar á viðaukum eða bókunum við EES-samninginn eru þjóðréttarsamningar. Samkvæmt samningnum er ekki gert ráð fyrir því að í ákvörðunum sé kveðið á um að gildistaka þeirra gagnvart aðildarríkjunum sé háð staðfestingu þeirra heima fyrir. Þær verða með öðrum orðum skuldbindandi fyrir aðildarríkin um leið og þær hafa verið teknar nema eitthvert aðildarríkja beiti heimild í 103. gr. EES-samningsins til að gera fyrirvara um að ákvörðun geti ekki orðið bindandi strax vegna stjórnskipulegra skilyrða heima fyrir. Hafa ríkin sex mánaða frest frá töku ákvörðunar í sameiginlegu nefndinni til að aflétta fyrirvaranum. Með þessu er vísað til nauðsynlegs atbeina þjóðþinga aðildarríkja og af hálfu Íslands hefur fyrirvara þessum því einungis verið beitt þegar ljóst er að ákvörðun kallar á lagabreytingar. Almennt hefur ekki verið leitað sérstaks sam-

þykkis Alþingis áður en stjórnskipulegum fyrirvara er aflétt heldur látið við það sitja að Alþingi hafi samþykkt nauðsynlegar lagabreytingar vegna innleiðingar ákvarðana. Þetta felur í sér nokkurt frávík frá almennti meðferð vegna staðfestingar þjóðréttarsamninga þar sem atbeina Alþingis er krafist en á sér skýringar í sérstöðu ákvarðana sameiginlegu EES-nefndarinnar meðal þjóðréttarsamninga. Hins vegar hafa nokkrir ókostir fylgt þessu fyrirkomulagi. Má þar helst nefna annars vegar að nokkuð mismunandi er með hvaða hætti það hefur komið fram í lagafrumvörpum hvernig þau tengjast tilteknum ákvörðunum sameiginlegu EES-nefndarinnar og hins vegar að með þessari aðferð hefur skort á að Alþingi hafi verið gefinn kostur á að taka beina afstöðu til staðfestingar einstakra ákvarðana nefndarinnar. Í vissum tilvikum hafa ákvarðanir sameiginlegu EES-nefndarinnar kveðið á um að bætt sé við EES-samninginn tiltekinni EB-gerð sem ekki öðlast gildi innan Evrópusambandsins fyrr en einhverjum missirum eða jafnvel árum seinna. Samkvæmt EES-samningnum er Ísland skuldbundið til að taka endanlega afstöðu til þess hvort slík gerð verði hluti samningsins innan sex mánaða frá töku ákvörðunarinnar í sameiginlegu EES-nefndinni en hefur sama svigrúm og önnur aðildarríki samningsins til að innleiða viðkomandi gerð í landsrétt. Fram að þessu hefði eina leiðin verið sú að setja lög til innleiðingar þessara gerða innan sex mánaða frestsins en þau lög hefðu þá að sjálfsögðu ekki þurft að taka gildi fyrr en á ætluðum gildistöku degi gerðarinnar. Þetta er mjög óheppileg leið þar sem við undirbúning slíkrar lagasetningar er oft og tíðum horft til fordæma erlendis frá en þar er að jafnaði ekki hugað að slíkri lagasetningu fyrr en nær dregur gildistöku viðkomandi gerðar. Að þessari leið sleppri er eina leiðin til að virða samnings- skuldbindingar Íslands að leita sérstaks samþykkis Alþingis í formi þingsályktunar.

Að öllu þessu virtu hefur almenn meðferð þeirra ákvarðana sameiginlegu EES-nefndarinnar þar sem Ísland hefur gert stjórnskipulegan fyrirvara verið færð til samræmis við meðferð þjóðréttarsamninga. Í því felst að almennt er leitað sérstaklega eftir samþykki Alþingis til staðfestingar sérhverri ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar sem stjórnskipulegur fyrirvari hefur verið gerður við. Slíks samþykkis er leitað í formi þingsályktunar en viðeigandi ráðuneyti munu samhliða undirbúa nauðsynleg frumvörp til lagabreytinga. Jafnframt hefur þeirri föstu vinnureglu verið komið á, með vísan til 24. gr. laga um þingsköp Alþingis, að haft verði samráð við utanríkismálanefnd um efni þessara ákvarðana meðan þær eru á undirbúningsstigi.

3. Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/84/EB frá 27. september 2001, um rétt höfundar til þóknunar við endursölu frumgerðar listaverks (fylgirétt).

Við lögleiðingu tilskipunarinnar verður breyting á efni 25. gr. b í höfundalögum, nr. 73/1972, og 6. mgr. 23. gr. laga nr. 28/1998, um verslunaratvinnu. Fyrirgreinda lagaákvæðið mælir sérstaklega fyrir um að við endursölu á listaverkum í atvinnuskyni skuli leggja 10% gjald á söluverð verkanna sem renni til höfundar listaverks. Síðargreinda ákvæðið tekur sérstaklega til sölu á listmunauppboðum, en þar segir að á málverk, myndir og listmuni sem seldir eru á listmunauppboðum skuli leggja 10% gjald er renni til listamannanna eða erfingja þeirra samkvæmt höfundalögum. Ákvæði tilskipunarinnar gera ekki greinarmun á sölu listaverka á listmunauppboðum og hjá listaverkasöllum að öðru leyti. Tilskipunin gildir ekki um sölu manna á milli frekar en gildandi íslensk lög gera nú.

Meginþýðing tilskipunarinnar hér á landi er sú að endursölugjaldið mun lækka. Ríkjunum er heimilt, en ekki skylt, að undanþiggja gjaldinu verk sem ekki ná tiltekinni söluupphæð sem þó má ekki fara yfir 3.000 evrur (u.þ.b. 267.000 kr.). Síðan skal gjaldið ákveðið í fimm þrepum: 4% (má vera 5%) upp í 50.000 evrur, 3% af þeim hluta söluverðsins sem er frá 50.000,01

evru upp í 200.000 evrur, 1% af þeim hluta söluverðsins sem er frá 200.000,01 evru upp í 350.000 evrur, 0,5% af þeim hluta söluverðsins sem er frá 350.000,01 evru upp í 500.000 evrur og loks 0,25% af þeim hluta söluverðsins sem er umfram 500.000 evrur. Endursölgjaldið má þó aldrei nema hærri fjárhæð en 12.500 evrum. Miðað við listaverkamarkað hér á landi nú mun endursölgjaldið trúlega oftast fara í hæsta þrepið, 4% eða 5%, þar sem það gjaldstig gildir allt upp í 50.000 evrur (u.þ.b. 4.450.000 kr.).

Aðlögunartími að fyrirkomulagi tilskipunarinnar er óvenjulega langur þar sem ákvæði hennar þurfa ekki að taka gildi fyrr en 1. janúar 2006. Samtök íslenskra myndhöfunda á sviði höfundarréttar, Myndstef, leggja áherslu á að aðlögunartíminn verði nýttur þannig að hundr- aðshluti gjaldsins verði óbreyttur (10%) til 1. janúar 2006, en breytist þá til samræmis við ákvæði tilskipunarinnar. Þá leggur Myndstef til að gjaldið við endursölu listaverka undir 3.000 evrum verði áfram 10% eftir 1. janúar 2006 og að gjaldið við endursölu listaverka á verðbilinu 3.000–50.000 evrur verði 5% eftir 1. janúar 2006. Við samningu lagafrumvarps þarf að taka afstöðu til óska Myndstefs.

Fylgiskjal I.

ÁKVÖRÐUN SAMEIGINLEGU EES-NEFNDARINNAR nr. 171/2002

frá 6. desember 2002

um breytingu á XVII. viðauka (Hugverkaréttindi) við EES-samninginn

SAMEIGINLEGA EES-NEFNDIN HEFUR,

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið, eins og hann var aðlagður með bókun um breytingu á samningnum um Evrópska efnahagssvæðið, er nefnist hér á eftir samningurinn, einkum 98. gr.,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) XVII. viðauka við samninginn var breytt með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 21/2000 frá 25. febrúar 2000 ⁽¹⁾.
- 2) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/84/EB frá 27. september 2001 um rétt höfundar til þóknunar við endursölu frumgerðar listaverks ⁽²⁾ skal felld inn í samninginn.

ÁKVEÐIÐ EFTIRFARANDI:

⁽¹⁾ Stjtið. EB L 103, 12.4.2001, bls. 44 og EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. ..., 12.4.2001, bls. ...

⁽²⁾ Stjtið. EB L 272, 13.10.2001, bls. 32.

1. gr.

Eftirfarandi liður komi aftan við lið 9b (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 98/71/EB) í XVII. viðauka við samninginn:

„9c. **32001 L 0084:** Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/84/EB frá 27. september 2001 um rétt höfundar til þóknunar við endursölu frumgerðar listaverks (fylgirétt) (Stjtið. EB L 272, 13.10.2001, bls. 32).

Ákvæði tilskipunarinnar skulu, að því er þennan samning varðar, aðlöguð sem hér segir:

„EFTA-ríkjunum er boðið að senda fulltrúa á fundi samskiptanefndarinnar.““

2. gr.

Fullgiltur texti tilskipunar 2001/84/EB á íslensku og norsku fylgir sem viðauki við útgáfu þessarar ákvörðunar á hvoru máli fyrir sig.

3. gr.

Ákvörðun þessi öðlast gildi hinn 7. desember 2002, að því tilskildu að allar tilkynningar samkvæmt 1. mgr. 103. gr. samningsins hafi verið sendar sameiginlegu EES-nefndinni (*).

4. gr.

Ákvörðun þessi skal birt í EES-deild og EES-viðbæti við *Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna*.

Gjört í Brussel 6. desember 2002.

Fyrir hönd sameiginlegu EES-nefndarinnar
Formaður

Kjartan Jóhannsson

Ritarar
sameiginlegu EES-nefndarinnar

P.K. Mannes

M. Brinkmann

(*) Stjórnskipuleg skilyrði gefin til kynna.

Fylgiskjal II.

TILSKIPUN EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS 2001/84/EB

frá 27. september 2001

um rétt höfundar til þóknunar við endursölu frumgerðar listaverks (fylgirétt)

EVROÞUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPU-SAMBANDSINS HAFA,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 95. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar ⁽¹⁾,

með hliðsjón af álitum efnahags- og félagsmálanefndarinnar ⁽²⁾,

í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 251. gr. sáttmálans ⁽³⁾, á grundvelli sameiginlegs texta sem sáttanefndin samþykkti 6. júní 2001,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Á sviði höfundarréttar er fylgiréttur óframsetjanlegur og óafsalanlegur réttur höfundar frumgerðar myndverks (tví- eða þrívíðs verks) til að njóta fjárhagslegs ávinnings af endurtekinni sölu viðkomandi listaverks.
- 2) Fylgirétturinn er ábatasamur og gerir höfundinum eða listamanninum kleift að njóta endurgjalds við endurtekin eigendaskipti á verkinu. Efnioð, sem fylgirétturinn tekur til, er hin efnislega birtingarmynd verksins, þ.e.a.s. miðillinn sem verkið, sem nýtur verndar, er unnið í.
- 3) Fylgiréttinum er ætlað að tryggja höfundum myndverka hlut í þeirri fjárhagslegu velgengni sem frumgerðir verka þeirra njóta. Slíkur réttur

ur stuðlar að því að unnt sé að jafna, í fjárhagslegu tilliti, hlut höfunda myndverka og annarra höfunda sem njóta þóknunar fyrir endurtekna nýtingu verka sinna.

- 4) Fylgirétturinn er óaðskiljanlegur hluti höfundarréttar og grundvallarforréttindi höfunda. Með því að koma slíkum rétti á í öllum aðildarríkjunum er þeirri þörf fullnægt að veita höfundum fullnægjandi og viðteknar vernd.
- 5) Samkvæmt 4. mgr. 151. gr. sáttmálans skal bandalagið, í aðgerðum sínum samkvæmt öðrum ákvæðum sáttmálans, taka tillit til menningarlegra þátta.
- 6) Bernarsáttmálinn til verndar bókmenntum og listaverkum kveður á um að fylgiréttur sé því aðeins fyrir hendi að löggjöf heimalands höfundar leyfi slíkt. Rétturinn er því valkvæður og háður reglunni um gagnkvæmni. Af dómaframkvæmd dómstóls Evrópubandalaganna varðandi beitingu meginreglunnar um bann við mismunun, sem mælt er fyrir um í 12. gr. sáttmálans, leiðir það sem sýnt er fram á í dómsúrskurði frá 20. október 1993 í sameinuðum málum C-92/92 og C-326/92, Phil Collins ofl. ⁽⁴⁾, að ekki er unnt að styðjast við innlend ákvæði, sem fela í sér gagnkvæmnskilmála, í því skyni að neita ríkisborgurum annarra aðildarríkja um réttindi sem veitt eru innlendum höfundum. Beiting slíkra skilmála í bandalaginu stríðir gegn meginreglunni um jafna meðferð sem leiðir af banni við hvers konar mismunun á grundvelli ríkisfangs.
- 7) Alþjóðavæðing markaðar bandalagsins á sviði nútíma- og samtímalistar, sem færast nú mjög í aukana fyrir áhrif hins nýja hagkerfis, og sú lagalega staða að fá ríki utan Evrópusambandsins viðurkenna fylgirétt gerir það að verkum að nauðsynlegt er fyrir Evrópubanda-

⁽¹⁾ Stjtið. EB C 178, 21.6.1996, bls. 16 og Stjtið. EB C 125, 23.4.1998, bls. 8.

⁽²⁾ Stjtið. EB C 75, 10.3.1997, bls. 17.

⁽³⁾ Álit Evrópuþingsins frá 9. apríl 1997 (Stjtið. EB C 132, 28.4.1997, bls. 88), staðfest 27. október 1999, sameiginleg afstaða ráðsins frá 19. júní 2000 (Stjtið. EB C 300, 20.10.2000, bls. 1) og ákvörðun Evrópuþingsins frá 13. desember 2000 (Stjtið. EB C 232, 17.8.2001, bls. 173). Ákvörðun Evrópuþingsins frá 3. júlí 2001 og ákvörðun ráðsins frá 19. júlí 2001.

⁽⁴⁾ Dómasafn EB (ECR) 1993, I-5145.

lagið að hefja samningaviðræður út á við með það fyrir augum að gera ákvæði 14. gr. b í Bernarsáttmálanum skyldubundin.

- 8) Sjálf tilvist þessa alþjóðlega markaðar, ásamt því að fylgiréttur er ekki fyrir hendi í sumum aðildarríkjum og að misræmi ríkir, eins og sakir standa, milli innlendra kerfa þar sem rétturinn er þó viðurkenndur, gerir það að verkum að nauðsynlegt er að mæla fyrir um bráða-birgðaákvæði að því er varðar hvorttveggja, gildistöku réttarins og setningu efnislegra reglna um hann, sem viðhalda munu samkeppnishæfni evrópska markaðarins.
- 9) Eins og sakir standa er kveðið á um fylgiréttinn í löggjöfmeirihluta aðildarríkjanna. Nokkur munur er á slíkum lögum þar sem þau eru til á annað borð, einkum að því er varðar þau verk sem lögin taka til, rétthafa fylgiréttargjalds, gjaldskrá, fyrir hvaða viðskipti ber að greiða og á hvaða grundvelli slíkar greiðslur eru reiknaðar. Það hefur veruleg áhrif á samkeppniskilyrði á hinum innri markaði hvort slíkur réttur er fyrir hendi eða ekki þar eð hver sá sem vill selja listaverk verður að taka tillit til þess hvort skylt sé að greiða þóknun á grundvelli fylgiréttar. Þessi réttur stuðlar því fyrir sitt leyti að röskun á samkeppni auk tilfærslu á sölustarfsemi innan bandalagsins.
- 10) Slíkt misræmi, eftir því hvort fylgirétturinn er fyrir hendi eða ekki og eftir því hvernig aðildarríkin framfylgja honum þar sem hann er til, hefur bein og óáskileg áhrif á starfsemi innri markaðarins að því er tekur til listaverka eins og kveðið er á um í 14. gr. sáttmálans. Við slíkar aðstæður er 95. gr. sáttmálans viðeigandi lagagrunnur.
- 11) Meðal markmiða bandalagsins, eins og þau eru sett fram í sáttmálanum, er að leggja grunn að nánari einingu meðal þjóða Evrópu, að stuðla að nánari tengslum milli aðildarríkja bandalagsins og að tryggja efnahagslegar og félagslegar framfarir þeirra með því að taka höndum saman um að ryðja úr vegi þeim tálum sem aðskilja lönd Evrópu. Í því skyni kveður sáttmálinn á um stofnun innri markaðar, þar sem gengið er út frá afnámi hindrana á frjálsum vöruflutningum, frelsi til að veita þjónustu og staðfesturétti, og um innleiðingu kerfis sem tryggir að samkeppni á hinum sameiginlega markaði raskist ekki. Samræming

laga aðildarríkjanna um fylgirétt stuðlar að því að þessum markmiðum verði náð.

- 12) Með sjöttu tilskipun ráðsins 77/388/EBE frá 17. maí 1977 um samræmingu laga aðildarríkjanna um veltuskatt — sameiginlegt virðisaukaskattkerfi: samræmdur matsgrunnur⁽¹⁾ er innleitt í áföngum skattakerfi sem á m.a. við um listaverk. Ráðstafanir, sem eingöngu taka til skattamála, nægja ekki til að tryggja snurðulausa starfsemi listmarkaðarins. Þessu markmiði verður ekki náð án samræmingar á sviði fylgiréttarins.
- 13) Binda ber enda á núverandi ósamræmi milli laga sem veldur röskun á starfsemi innri markaðarins og koma skal í veg fyrir að slíkt ósamræmi geri vart við sig á ný. Ekki er þörf á að útrýma eða koma í veg fyrir að til verði ósamræmi sem ástæðulaust er að ætla að valdi röskun á starfsemi innri markaðarins.
- 14) Það er forsenda fyrir snurðulausri starfsemi innri markaðarins að samkeppniskilyrðum sé ekki raskað. Mismunandi innlend ákvæði um fylgirétt hafa í för með sér röskun á samkeppni auk tilfærslu á sölustarfsemi innan bandalagsins og leiða til þess að listamenn njóta mismunandi kjara eftir því hvar verk þeirra eru seld. Í þessu málefni koma því við sögu fjölþjóðlegir þættir sem ekki verður stjórnað á fullnægjandi hátt með aðgerðum af hálfu aðildarríkjanna. Aðgerðaleysi bandalagsins myndi stríða gegn kröfum sáttmálans um að leiðréttu skuli samkeppniskerfi og ójafna meðferð.
- 15) Því er nauðsynlegt, með tilliti til þess hversu ólík ákvæði landslaga eru, að samþykkja samræmingarráðstafanir til að bregðast við því misræmi sem er milli laga aðildarríkjanna á sviðum þar sem ætla má að slíkt misræmi geti af sér eða viðhaldi röskunum á samkeppniskilyrðum. Hins vegar er ekki nauðsynlegt að samræma sérhvert ákvæði í lögum aðildarríkjanna um fylgirétt og nægir, til að gefa aðildarríkjum eins mikið svigrúm til ákvarðana og unnt er, að einskorða samræminguna við þau

⁽¹⁾ Stjtið. EB L 145, 13.6.1977, bls. 1. Tilskipuninni var síðast breytt með tilskipun 1999/85/EB (Stjtið. EB L 277, 28.10.1999, bls. 34).

- innlendu ákvæði sem hafa hvað beinust áhrif á starfsemi innri markaðarins.
- 16) Þessi tilskipun er því í heild sinni í samræmi við dreifræðis- og meðalhófsregluna eins og mælt er fyrir um í 5. gr. sáttmálans.
- 17) Samkvæmt tilskipun ráðsins 93/98/EBE frá 29. október 1993 um samhæfingu á hugtakinu um verndun höfundarréttar og tiltekinnar skyldra réttinda ⁽¹⁾ er verndartími höfundarréttar 70 ár frá dauða höfundar. Mæla ber fyrir um jafnlangt tímabil að því er varðar fylgirétt. Af þessum sökum geta einungis frumgerðir nútíma- og samtímalistaverka fallið innan gildissviðs fylgiréttarins. Til að aðildarríkjum, sem ekki beita fylgiréttinum í þágu listamanna við samþykkt þessarar tilskipunar, sé kleift að taka slíkan rétt upp hvert í sínu réttarkerfi og enn fremur til að rekstraraðilum í þessum aðildarríkjum sé gert kleift að laga sig smám saman að áður nefndum rétti en halda jafnfram áfram lífvænlegum rekstri, ber þó að gefa hlutaðeigandi aðildarríkjum kost á því í takmarkaðan aðlögunartíma að beita ekki fylgiréttinum í þágu þeirra sem eru réthafar listamannsins eftir lát hans.
- 18) Rýmka ber gildissvið fylgiréttarins þannig að hann taki til hvers konar endursölu, að undanskilinni þeirri sem á sér stað milli einstaklinga í eigin nafni, án milligöngu aðila sem fást við sölu listaverka í atvinnuskyni. Þessi réttur skal ekki ná til endursölu sem einstaklingar takast á hendur í eigin nafni til safna sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni og eru opin almenningi. Að því er varðar sérstöðu listhúsa sem eignast hafa verk milliliðalaust frá höfundum skal aðildarríkjum gefinn kostur á að undanþiggja verkið fylgiréttargjaldi við endursölu sem á sér stað innan þriggja ára eftir að listasafnið eignast umrætt verk. Enn fremur ber að taka tillit til hagsmuna listamannsins með því að ein-skorða slíkar undanþágur við endursölu þar sem endursöluverðið er ekki hærra en 10 000 evrur.
- 19) Það skal tekið fram að samræming sú, sem af þessari tilskipun leiðir, gildir ekki um frumhandrit rithöfunda og tónskálda.
- 20) Mæla ber fyrir um skilvirkar reglur á grundvelli reynslu sem fengist hefur af fylgiréttinum á landsvísu. Rétt er að reikna fylgiréttargjaldið sem hundraðshluta söluverðs en ekki verðmætisaukningar verka sem hafa aukist að verðgildi.
- 21) Samræma ber flokka listaverka sem fylgirétturinn gildir um.
- 22) Undanþágur frá innheimtu fylgiréttargjalds af söluupphæðum, sem ekki ná tilteknu lágmarki, kunna að draga úr líkum á óeðlilega háum innheimtu- og stjórnsýslukostnaði, samanborið við hagnað listamannsins. Í samræmi við dreifræðisregluna skal aðildarríkjunum hins vegar heimilt að setja innlend mörk, sem eru lægri en lágmarksviðmiðun bandalagsins, í því skyni að efla hag nýliða í listum. Þegar þess er gætt hversu litlar fjárhæðir er um að ræða er ekki líklegt að þessi undanþága hafi veruleg áhrif á starfsemi innri markaðarins.
- 23) Eins og sakir standa er gjaldskráin, sem aðildarríkin ákveða fyrir álagningu fylgiréttargjalds, verulega mismunandi. Skilvirk starfsemi innri markaðarins fyrir nútíma- og samtímalistaverk krefst þess að gjaldskrárákvörðun sé samræmd eins og framast er unnt.
- 24) Í því skyni að setta hagsmuni hinna ýmsu aðila markaðarins þar sem stunduð eru viðskipti með frumgerðir listaverka, er æskilegt að komið verði á gjaldskrárkerfi þar sem álagningarhlutfall fer stíglækkandi eftir gjaldþrepum. Mikils er um vert að draga úr hættu á tilflutningi sölustarfseminnar og að reglur bandalagsins um fylgirétt séu sniðgengnar.
- 25) Það á jafnan að koma í hlut seljanda að greiða fylgiréttargjaldið. Gefa ber aðildarríkjunum kost á því að kveða á um undanþágur frá þessari meginreglu að því er varðar ábyrgð á greiðslum. Fari sala fram í umboði einstaklings eða fyrirtækis telst sá einstaklingur eða fyrirtæki vera seljandinn.
- 26) Gera ber ráð fyrir því að unnt sé að leiðrétta lágmarksviðmiðunina og gjaldskrána reglulega. Í þessu skyni er við hæfi að fela bandalaginu það verkefni að semja með reglulegu millibili skýrslur um það hvernig fylgiréttinum er framfylgt í reynd í aðildarríkjunum og um áhrif hans á listmarkaðinn í bandalaginu og,

(¹) Stjtið. EB L 290, 24.11.1993, bls. 9.

þar sem við á, að gera tillögur að breytingum á þessari tilskipun.

- 27) Skylt er að tilgreina réttihafa fylgiréttargjalda og taka jafnframt tilhlýðilegt tillit til dreifráðisreglunnar. Ekki er viðeigandi að grípa til aðgerða með tilliti til erfðaréttar aðildarríkjanna í krafti þessarar tilskipunar. Hins vegar skulu réttihafar höfundar njóta að fullu fylgiréttarins að honum látnum, a.m.k. eftir að framangreindu aðlögunartímabili lýkur.
- 28) Það er á ábyrgð aðildarríkjanna að setja reglur um framkvæmd fylgiréttarins, einkum að því er varðar það hvernig honum er stjórnað. Í þessu tilliti kemur til greina að fela innheimtusaamtökum umsjón með þessu. Aðildarríkin skulu tryggja að starfshættir innheimtusamtaka séu gagnsæir og skilvirkir. Aðildarríkin skulu einnig tryggja að fjárhæðir, sem ætlaðar eru höfundum sem eru ríkisborgarar annarra aðildarríkja, séu í reynd innheimtar og þeim úthlutað. Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á fyrirkomulag innheimtu og úthlutunar í aðildarríkjunum.
- 29) Fylgiréttarins skulu þeir einir njóta sem eru ríkisborgarar í aðildarríkjum bandalagsins auk erlendra höfunda frá löndum sem veita höfundum, sem eru ríkisborgarar í aðildarríkjunum, slíka vernd. Aðildarríki skal eiga þess kost að veita erlendum höfundum, sem hafa fasta búsetu í því aðildarríki, þennan rétt.
- 30) Til að unnt sé að tryggja með raunhæfum hætti að aðildarríkin beiti fylgiréttinum í reynd skal koma á viðeigandi málsmeðferð við eftirlit með viðskiptum. Í þessu felst einnig að höfundur eða viðurkenndur fulltrúi hans á rétt á að fá allar nauðsynlegar upplýsingar frá þeim einstaklingi eða lögaðila sem er ábyrgur fyrir greiðslu fylgiréttargjalda. Aðildarríki, sem kveða á um sameiginlega umsýslu fylgiréttarins, geta enn fremur kveðið á um að þeir aðilar, sem ábyrgð bera á þeirri sameiginlegu umsýslu, skuli einir eiga rétt á upplýsingum.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

I. KAFLI

GILDISSVIÐ

1. gr.

Inntak fylgiréttarins

1. Aðildarríki skulu, í þágu höfundar frumgerðar listaverks, kveða á um fylgirétt sem skilgreina skal á þann veg að hann sé óafsalanlegur réttur, sem ekki verður fallið frá, jafnvel ekki fyrir fram, til fylgiréttargjalda sem eru ákvörðuð út frá söluverðinu sem fæst við hverja endursölu verksins eftir að höfundur lætur það af hendi við nýjan eiganda í fyrsta sinn.
2. Réttur sá, sem um getur í 1. mgr., skal gilda um hverja endursölu þar sem í hlut eiga seljendur, kaupendur eða milliliðir, þeir aðilar, sem fást við sölu listaverka í atvinnuskyni svo sem uppboðshaldarar, listhús og yfirleitt hvers kyns listaverkasalar.
3. Aðildarríki geta kveðið á um það að rétturinn, sem um getur í 1. mgr., gildi ekki við endursölu þegar seljandi hefur fengið verkið beint frá höfundi þess innan við þremur árum fyrr og þar sem söluverðið er ekki hærra en 10 000 evrur.
4. Seljanda ber að greiða fylgiréttargjaldið. Aðildarríki geta kveðið á um það að einhver þeirra einstaklinga eða lögaðila, sem um getur í 2. mgr., annar en seljandi, skuli annaðhvort bera ábyrgð á greiðslu fylgiréttargjalda einn eða deila þeirri ábyrgð með seljanda.

2. gr.

Listaverk sem fylgirétturinn nær yfir

1. Í þessari tilskipun merkir „frumgerð listaverks“ myndverk, svo sem myndir, samklippur, málverk, teikningar, stungur, þrykk, litógrafiur (steinprent), höggmyndir, listvefnað, keramik (steinleir), glermuni og ljósmyndir, svo fremi að um sé að ræða verk gerð af listamanninum sjálfum eða eintök sem teljast vera frumgerðir listaverka.
2. Eintök listaverka, sem þessi tilskipun tekur til og eru gerð í takmörkuðu upplagi af listamanninum sjálfum eða með hans leyfi, skulu teljast frumgerðir listaverka í skilningi þessarar tilskipunar. Þess er jafnan vænst að slík eintök hafi verið tölusett, merkt eða á annan viðeigandi hátt viðurkennd af listamanninum.

II. KAFLI

SÉRSTÖK ÁKVÆÐI

3. gr.

Lágmarksfjárhæð

1. Það kemur í hlut aðildarríkjanna að ákveða það lágmarkssöluverð sem þarf til að sala sem um getur í 1. gr. falli undir ákvæði um fylgirétt.
2. Þetta lágmarkssöluverð má ekki í neinum tilvikum fara yfir 3 000 evrur.

4. gr.

Gjaldskrá

1. Fylgiréttargjaldið, sem kveðið er á um í 1. gr., skal ákveðið í samræmi við eftirfarandi gjaldskrá:
 - a) 4% af söluverðinu upp að 50 000 evrum;
 - b) 3% af þeim hluta söluverðsins sem er frá 50 000,01 evrum upp í 200 000 evrur;
 - c) 1% af þeim hluta söluverðsins sem er frá 200 000,01 evrum upp í 350 000 evrur;
 - d) 0,5% af þeim hluta söluverðsins sem er frá 350 000,01 evrum upp í 500 000 evrur;
 - e) 0,25% af þeim hluta söluverðsins sem fer yfir 500 000 evrur.

Fylgiréttargjaldið má þó aldrei nema hærrí fjárhæð en 12 500 evrum.

2. Þrátt fyrir 1. mgr. er aðildarríkjum heimilt að leggja á gjald sem nemur 5% af þeim hluta söluverðsins sem um getur í a-lið 1. mgr.

3. Ef lágmarkssöluverðið er lægra en 3 000 evrur skal aðildarríkið einnig ákveða þá álagningu sem á við þann hluta söluverðsins sem er 3 000 evrur eða lægri; þetta gjald má ekki vera lægra en 4%.

5. gr.

Grundvöllur útreikninga

Söluverðið, sem um getur í 3. og 4. gr., er söluverðið án skatts.

6. gr.

Rétthafar fylgiréttargjalda

1. Greiða ber höfundi verksins fylgiréttargjaldið sem kveðið er á um í 1. gr. en rétthöfum hans að honum látnum, sbr. þó 2. mgr. 8. gr.
2. Aðildarríkjum er heimilt að kveða á um, skyldubundna eða valkvæða, sameiginlega umsýslu fylgiréttarins sem kveðið er á um í 1. gr.

7. gr.

Ríkisborgarar þriðju landa sem eru rétthafar fylgiréttargjalda

1. Aðildarríki skulu kveða á um að höfundar, sem eru ríkisborgarar þriðju landa og, með fyrirvara um 2. mgr. 8. gr., síðari handhafar réttinda þeirra, skuli njóta fylgiréttarins í samræmi við þessa tilskipun og í samræmi við löggjöf viðkomandi aðildarríkis en því aðeins að landið, þar sem höfundurinn eða síðari handhafi réttinda hans er með ríkisfang, heimili að veita höfundum frá aðildarríkjunum og síðari handhöfum réttinda þeirra vernd fylgiréttar í því landi.
2. Á grundvelli upplýsinga, sem aðildarríkin veita, skal framkvæmdastjórnin, eins fljótt og auðið er, gefa út leiðbeinandi skrá yfir þau þriðju lönd sem uppfylla skilyrðin sem sett eru fram í 1. mgr. Þessi skrá skal uppfærð í samræmi við nýjustu upplýsingar.
3. Sérhverju aðildarríki er heimilt, að því er varðar vernd fylgiréttar, að veita höfundum sem ekki eru ríkisborgarar í því aðildarríki, en hafa þar fasta búsetu, sömu kjör og innlendum höfundum.

8. gr.

Verndartími fylgiréttarins

1. Verndartími fylgiréttarins skal svara til þess tíma sem mælt er fyrir um í 1. gr. tilskipunar 93/98/EBE.
2. Þrátt fyrir 1. mgr. er aðildarríkjum, sem ekki beita fylgiréttinum [við gildistöku sem um getur í 13. gr.], ekki skylt, á tímabili sem rennur út eigi síðar en 1. janúar 2010, að beita fylgiréttinum í þágu rétthafa listamannsins að honum látnum.
3. Til að rekstraraðilum gefist færi á að laga sig smám saman að fyrirkomulagi fylgiréttarins en halda jafnframt áfram lífvænlegum rekstri getur aðildarríki, sem 2. mgr. gildir um, fengið aðlögunar-

tíma ef nauðsyn krefur, allt að tveimur árum í viðbót, áður en þess verður krafist að það beiti fylgiréttinum í þágu þeirra sem eru réttthafar listamannsins eftir lát hans. Eigi síðar en 12 mánuðum fyrir lok þess tímabils, sem um getur í 2. mgr., skal hlutaðeigandi aðildarríki láta framkvæmdastjórninni í té upplýsingar um framangreind atriði ásamt rökstuðningi þannig að framkvæmdastjórnin geti skilað álit, að undangengnu videigandi samráði, innan þriggja mánaða eftir að henni berast þessar upplýsingar. Ef aðildarríki ákveður að fara ekki eftir álit framkvæmdastjórnarinnar skal það gera framkvæmdastjórninni grein fyrir því og rökstyðja ákvörðun sína innan eins mánaðar. Tilkynning aðildarríkisins og rökstuðningurinn með henni, svo og álit framkvæmdastjórnarinnar, skulu birtast í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* og send Evrópuþinginu.

4. Séu alþjóðlegar samningaviðræður, sem miða að því að vikka út fylgiréttinn á alþjóðavettvangi, farsællega til lykta leiddar innan þeirra tímamarka sem um getur í 2. og 3. mgr. 8. gr. skal framkvæmdastjórnin leggja fram videigandi tillögur.

9. gr.

Réttur til upplýsinga

Aðildarríkin skulu setja ákvæði þess efnis að réttthafar skv. 6. gr. geti í þrjú ár eftir að endursalan fer fram krafið þá aðila sem fást við sölu listaverka í atvinnuskyni og um getur í 2. mgr. 1. gr. um hverjar þær upplýsingar sem nauðsynlegar kunna að reynast til að tryggja greiðslu fylgirtargjalds að því er varðar endursöluna.

III. KAFLI

LOKAÁKVÆÐI

10. gr.

Tímamörk

Þessi tilskipun gildir að því er varðar allar frumgerðir listaverka samkvæmt skilgreiningu 2. gr. sem njóta enn verndar 1. janúar 2006 samkvæmt löggjöf aðildarríkjanna á sviði höfundaréttar eða sem fullnægja viðmiðunum fyrir vernd samkvæmt ákvæðum þessarar tilskipunar á þeim degi.

11. gr.

Endurskoðunarákvæði

1. Eigi síðar en 1. janúar 2009 og á fjögurra ára fresti eftir það skal framkvæmdastjórnin leggja

skýrslu fyrir Evrópuþingið, ráðið og efnahags- og félagsmálanefndina um framkvæmd og áhrif þessarar tilskipunar með sérstöku tilliti til samkeppnishæfni markaðar bandalagsins á sviði nútíma- og samtímalistar, einkum með tilliti til stöðu bandalagsins samanborið við hliðstæða markaði, þar sem fylgiréttinum er ekki beitt, og eflingar listrænnar sköpunar og stjórnunaraðferða í aðildarríkjunum. Framkvæmdastjórnin skal einkum rannsaka áhrif tilskipunarinnar á innri markaðinn og afleiðingar tilkomu fylgirtarins í þeim aðildarríkjum þar sem hann var ekki í gildi samkvæmt landslögum fyrir gildistöku þessarar tilskipunar. Framkvæmdastjórnin skal, eftir því sem við á, leggja fram tillögur um að laga lágmarksfjárhæðina og fylgirtargjaldið að breytingum á þessu sviði, tillögur varðandi hámarksfjárhæðina, sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 4. gr., og hverjar þær tillögur sem hún kann að telja nauðsynlegar til að efla skilvirkni þessarar tilskipunar.

2. Tengslanefnd er hér með komið á fót. Hún skal skipuð fulltrúum lögbærra yfirvalda aðildarríkjanna. Fulltrúi framkvæmdastjórnarinnar skal gegna formennsku í nefndinni og skal nefndin funda að frumkvæði formanns hennar eða að beiðni sendinefndar aðildarríkis.

3. Hlutverk nefndarinnar er sem hér segir:

— að skipuleggja samráð um öll álitamál sem rísa vegna beitingar þessarar tilskipunar;

— að greiða fyrir skiptum á upplýsingum milli framkvæmdastjórnarinnar og aðildarríkjanna um þá framvindu sem máli skiptir á vettvangi listmarkaðarins í bandalaginu.

12. gr.

Framkvæmd

1. Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynleg lög og stjórnsýslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari eigi síðar en 1. janúar 2006. Þau skulu tilkynna það framkvæmdastjórninni þegar í stað.

Þegar aðildarríkin samþykkja þessar ráðstafanir skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þær verða birtar opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun.

2. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni þau ákvæði úr landslögum sem þau samþykkja um málefni sem tilskipun þessi nær til

13. gr.

Gjört í Brussel 27. september 2001.

Gildistaka

Tilskipun þessi öðlast gildi á birtingardegi hennar í
Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna.

Fyrir hönd Evrópuþingsins, Fyrir hönd ráðsins,

N. FONTAINE

C. PICQUÉ

forseti.

forseti.

14. gr.

Viðtakendur

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.